

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	- 6 มิ.ย. 2558	45	16317	8

วัดพระธาตุจอมกิตติ เชียงราย กับตำนานที่ลึบทอดมายาวนาน

พระธาตุจอมกิตติ เป็นพระธาตุเก่าแก่คู่เมืองเชียงแสน มาแต่โบราณ ตั้งอยู่บนดอยจอมกิตติ หมู่บ้านดอนสักกัจจกิตติ หมู่ที่ ๖ ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย สำหรับอาณาบริเวณอันเป็นที่ตั้งขององค์พระธาตุมีเนื้อที่ประมาณ ๑ ไร่เศษ

ตามตำนานกล่าวว่า กษัตริย์แห่งราชวงศ์โยนกองค์ที่ 24 คือ พระเจ้าฟ้างนคราช พร้อมด้วยโอรส คือ พระเจ้าพรหมมหาราช ได้รับพระบรมสารีริกธาตุจากพระเถระเจ้าชาวโกศล เมืองสุธรรมวาทิ นามว่า พระพุทธโฆษาจารย์ รวม 16 องค์ พระเจ้าฟ้างนคราชจึงทรงโปรดแบ่งพระบรมสารีริกธาตุออกเป็นขนาดใหญ่ 1 องค์ ขนาดกลาง 2 องค์ ขนาดเล็กอีก 2 องค์ ประทานแก่พระยาเรือนแก้ว เจ้าเมืองไชยนาราย ซึ่งพระยาเรือนแก้วได้สร้างเจดีย์ประดิษฐานไว้ ณ ดอยจอมทองที่เหลืออีก 11 องค์ ทรงโปรดให้นำพระโกศแก้ว พระโกศเงิน มารองรับพระบรมธาตุ พระ

ราชทานให้พระเจ้าพรหมมหาราชนำไปประดิษฐานไว้ที่ดอยน้อย หรือดอยจอมกิตติ ที่พระเจ้าสิงหนวัติ ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์โยนกได้เคยบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ทั้ง 11 ไว้ด้วยกัน ในปี 1483

ลักษณะขององค์พระเจดีย์ที่สร้างขึ้นครั้งแรกนั้นมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมทรงสูงย่อมุมเหนือส่วนซุ้มจระนำ (ซุ้มทำยวihar) ขึ้นไปเป็นองค์เจดีย์ 16 เหลี่ยม หุ้มแผ่นทองจังโกและมีลวดลายปูนปั้นประดับองค์พระธาตุซึ่งมีความกว้าง 3 วา สูง 6 วา 2 ศอก จัดว่าพระธาตุ

จอมกิตติเป็นเจดีย์ที่สร้างตามศิลปะแบบอยุธยา ระหว่างศตวรรษที่ 22 - 23 แต่บางตำรากล่าวว่าองค์พระธาตุเจดีย์สูงประมาณ 14.20 เมตร และมีฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสย่อมุมกว้างด้านละ 8.75 เมตร นอกจากนี้ยังมีบันไดที่ทอดขึ้นสู่องค์พระธาตุซึ่งมีความกว้าง 3.20 เมตร จำนวนทั้งสิ้น 358 ขั้น นอกจากนี้ มีตำนานอื่นที่เล่าต่อกันมา ใจความว่าหลังจากที่พ่อขุนผาเมืองมาช่วยตีเมืองสุโขทัยได้แล้ว ทรงประทับที่เชียงแสนเป็นเวลา 3 ปี จึงโปรดให้ต่อฐานพระธาตุจอมกิตติซึ่งเดิมยาวด้านละ 6 เมตร ให้เป็น 7 เมตร

ศาสนสถาน โบราณคดี

และทรงเสริมยอดพระธาตุใหม่ โดยเพิ่มเหนือคอรระซังเป็นรูปกลีบบะเพองหรือปัลลิก อีกทั้งทรงเพิ่มลูกแก้วที่ตอนบนของพระมหามงกุฎอีกลูกหนึ่ง นอกจากนี้ยังได้อัญเชิญพระธาตุขึ้นบรรจุไว้ในพระธาตุอมกิตติอีก 13 องค์ รวม

กับพระธาตุเดิมจึงเป็น 24 ในครั้งนั้นมีการเฉลิมฉลองอย่างยิ่งใหญ่ ต่อมาเมื่อพ่อขุนผาเมืองสวรรคต พระอัฐิได้รับการบรรจุที่บริเวณพระธาตุจอมกิตตินั้นเอง ในระยะหลังเมื่อพระธาตุชำรุดทรุดโทรมลงก็ได้รับการบูรณะซ่อมแซม

เรื่อยมา นับแต่ พ.ศ.2030 ซึ่งเจ้าหมื่นเชียงสงหรือหมื่นเป้า ผู้ครองเมืองเชียงแสนในขณะนั้นเป็นผู้ทำการบูรณะ ต่อมาในราวปี พ.ศ.2237 (บางตำรากล่าวว่า พ.ศ.2228) เจ้าฟ้าเฉลิมเมืองพร้อมกับคณะศรัทธาเมืองเชียงแสนได้ร่วมกันบูรณปฏิสังขรณ์ขึ้นอีกครั้ง จากนั้นก่อนปี พ.ศ.2500 พระธาตุถูกขุดเจาะทำลายเพื่อหาของมีค่า จนกระทั่งปี พ.ศ.2500 หน่วยศิลปากรที่ 4 จึงได้ทำการซ่อมแซมในส่วนที่ชำรุดนั้น (อ่านต่อฉบับ 13 มิ.ย.58)

ทิวาวิ